

**МІНІСТЕРСТВО ЮСТИЦІЇ УКРАЇНИ
АКАДЕМІЯ ДЕРЖАВНОЇ ПЕНІТЕНЦІАРНОЇ СЛУЖБИ**

Кафедра кримінального, кримінально-виконавчого права та кримінології

ПОГОДЖЕНО:

Завідувач кафедри,

доктор юридичних наук, доцент

Садіг ТАГІЄВ

«_____» _____ 2023 р.

СИЛАБУС

**навчальної дисципліни АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЗАПОБІГАННЯ КРИМІНАЛЬНИМ
ПРАВООПОРУШЕННЯМ»**

**для підготовки фахівців на другому (магістерському) рівні вищої освіти з галузі знань
Спеціальності 081 – «Право»**

РОЗРОБНИК:

професор кафедри,

доктор юридичних наук, доцент

Яна ТРИНЬОВА_____

ЗАТВЕРДЖЕНО:

на засіданні кафедри кримінального,
кримінально-виконавчого права та кримінології

Протокол № 13 від «31» серпня 2023 р.»

Кредити та кількість годин: 4 кредити ECTS; години: 6 лекційних, 2 семінарських, 4 практичних та 108 самостійна робота.

Чернігів – 2023

Анотація курсу

Навчальна дисципліна «Актуальні проблеми запобігання кримінальним правопорушенням» є вибірковою.

Програма навчальної дисципліни складена кафедрою кримінального, кримінально-виконавчого права та криминології Академії Державної пенітенціарної служби відповідно до освітньо-професійної програми підготовки фахівців на другому (магістерському) рівні вищої освіти з галузі знань спеціальності 081 – «Право» за державним замовленням для денної та заочної форми навчання. Програма дисципліни складена у відповідності з вимогами провідних навчальних закладів Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, Київського національного університету імені Тараса Шевченка, Львівського національного університету імені Івана Франка, Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є: методологія запобігання кримінальним правопорушенням та методика криминологічних досліджень; основні показники злочинності окремих видів - стан, структура і динаміка; причини та умови корисних, корисливо-насильницьких, корупційних злочинів, організованої, рецидивної та професійної злочинності; особа злочинця; основні напрямки і методи та особливості протидії злочинності.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Актуальні проблеми запобігання кримінальним правопорушенням» є формування у курсантів, студентів і слухачів розуміння закономірностей існування таких явищ та проблем як злочинність, особа злочинця, причини та умови злочинності, запобігання злочинам. Набуття навичок та вмінь щодо формування прогнозування та планування запобіжних заходів з окремих видів кримінальних правопорушень, а саме: корисливих та корисливо-насильницьких, насильницьких кримінальних правопорушень; запобігання організованим, рецидивним, професійним та корупційним злочинності.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни:

- * ознайомлення із історією та сучасним станом запобігання кримінальним правопорушенням;
- * вивчення методології криминології та методики криминологічних досліджень;
- * вивчення основних показників злочинності - стану, структури і динаміки, ціни злочинності;
- * вивчення причин та умов вчинення окремих видів кримінальних правопорушень;
- * вивчення особи злочинця за означеними планом напрямками;
- * вивчення основних напрямків і методів запобігання злочинності;
- * вивчення окремих видів злочинності та особливостей протидії їй.

Під час вивчення курсу передбачається проведення лекцій, практичних (семінарських) занять та контроль знань курсантів, студентів та слухачів.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми курсанти (студенти) повинні:

знати :

- * методологію та методику криминологічного дослідження;
- * основні характеристики злочинності;
- * причини та умови злочинності;
- * характеристики особи злочинця;
- * поняття і зміст запобігання злочинності.

вміти :

- * аналізувати і оцінювати основні показники злочинності;
- * проводити дослідження правових явищ за допомогою методів, що використовуються у кримінології;
- * вміти правильно користуватися Єдиним державним реєстром судових рішень для визначення основних детермінантів вчинення кримінальних правопорушень, вивчення особи злочинця та формування на цій основі запобіжних заходів.

Організація навчання
Тематичний план

№ теми	Назви розділів і тем	Кількість годин				
		Усього	Денна форма			
			у тому числі			
		о	Л	СЗ	ПЗ	СР
1	2	3	4	5	6	7
2 семестр						
Розділ 1. Герменевтика теорії та практики запобігання кримінальним правопорушенням. Запобігання проявам корисливої та корисливо-насильницької злочинності						
1.	Запобігання кримінальним правопорушенням: історія і сучасний стан; загальні питання. Організація кримінологічних досліджень	15	2			13
2.	Запобігання корисливій, корисливо-насильницькій та насильницькій злочинності	14				14
	Всього за розділ 1	29	2			27
Розділ 2. Запобігання проявам організованої, рецидивної, професійної та корупційної злочинності.						
3.	Запобігання організованій, рецидивній та професійній злочинності	15	2			13
4.	Запобігання корупційній злочинності.	16			2	14
	Всього за розділ 2	31	2		2	27

	Всього за 2 семестр	60	4		2	54
3 семестр						
Розділ 3. Запобігання проявам статевої злочинності та проявам злочинності жінок. Віктимологія. Суїцидологія. Особистість суб'єкта кримінального правопорушення						
5.	Запобігання крим.правопорушень проти статевої свободи та недоторканності.	15	2			13
6.	Жіноча злочинність. Віктимологія. Суїцидологія. Особистість суб'єкта кримінального правопорушення.	16		2		14
	Всього за розділ 3	31	2	2		27
Розділ 4. Запобігання проявам злочинності у сфері здоров'я населення та проявам злочинності у неповнолітніх. Кримінологічне прогнозування						
7.	Запобігання крим.правопорушень пов'язаним із наркоманією Злочинність неповнолітніх.	15			2	13
8.	Кримінологічне прогнозування	14				14
	Всього за розділ 4	29			2	27
	Всього за 3 семестр	120	2	2	2	54
	Усього годин	120	6	2	4	108

Форма підсумкового контролю: 3-й семестр – ЗАЛК

Пояснення видів робіт та вимог до їх оцінювання.

Семінарське заняття – це організаційна форма навчання, на якому викладач організує обговорення зі здобувачами вищої освіти питань навчального матеріалу в обсягах що передбачені робочою навчальною програмою. В процесі семінарських занять здійснюється поточна перевірка рівня засвоєння слухачами навчального матеріалу з окремих тем дисципліни, що виносяться на ці заняття. Але поряд з цим під час занять передбачається проведення модульного контролю, тобто перевірка рівня засвоєння навчального матеріалу кількох або всіх тем дисципліни. На семінарські заняття виносяться не всі, а найважливіші та найскладніші питання дисципліни. Решту питань слухачі опрацьовують самостійно.

При підготовці до семінарських занять потрібно передусім прочитати конспект лекцій з відповідних тем, вивчити понятійний апарат і осягнути логіку навчального матеріалу. Потім доцільно скористатися методичними порадами до відповідної теми. Нарешті, якщо деякі

питання залишилися незрозумілими, звернутися до літературних джерел, рекомендованих у цьому розділі.

При використанні літературних джерел слід брати до уваги, що всі вони, як правило, різняться за логічною побудовою навчального матеріалу, визначеннями правових категорій тощо. Слід також мати на увазі, що підручники з часом старіють. Тому лише у лекціях викладач може оперативно висвітлювати зміни у законодавстві та у практиці застосування тієї чи іншої норми права. Усі завдання на семінарські заняття поділяються на обов'язкові та вибіркові.

До обов'язкових належать завдання, які здобувач вищої освіти зобов'язаний виконати під час опанування кожної теми (завдання для індивідуальної роботи, тести, контрольна перевірка знань).

До вибірових належать альтернативні завдання, серед яких кожен може вибрати завдання на власний розсуд з тим, щоб набрати необхідну кількість балів (написання реферату).

У разі пропуску з поважних причин аудиторних занять слухач має право їх відпрацювати за графіком консультацій. Відпрацювання аудиторних 7 занять можуть бути здійснені впродовж 2-х тижнів (14 календарних днів), починаючи з моменту, коли слухач має знову приступити до занять (завершилася дія відповідної поважної причини), але не пізніше дня початку залікового тижня у відповідному семестрі.

Практичне заняття – є однією із найважливіших форм навчального процесу. Воно має за мету допомогти слухачам глибше уявити теоретичний матеріал, закріпити необхідні навички у застосуванні набутих теоретичних знань у своїй майбутній практичній діяльності. Практичні заняття дають можливість розглянути більш детально навчальні питання та набути певних знань та умінь. Практичні заняття проводяться переважно у формі аналізу норм зарубіжного законодавства, розв'язання ситуаційних задач та вправ, вирішення тестових завдань.

При підготовці до практичного заняття слухачі повинні бути готовими відповісти на основні питання теми, розв'язати задачі (вправи) що вказані у плані заняття, скориставшись при цьому знаннями, отриманими на лекції та під час самостійної роботи. Рішення завдань виконується у письмовій формі у робочих зошитах. Воно повинно бути розгорнутим і вмотивованим з посилання на відповідні статті як вітчизняного та і зарубіжного законодавства.

З метою розвитку у слухачів навичок основ наукової діяльності, порівняльного аналізу, до кожної з тем навчальної дисципліни додається перелік тем рефератів, контрольних робіт та індивідуальних навчально-дослідних завдань, що дає змогу слухачеві висловити власну точку зору по темі дослідження на семінарському або практичному занятті або брати участь у конференціях, проведення яких заплановано у Академії.

Реферат – стисле розкриття певного питання, що здійснюється на основі узагальнення відповідних матеріалів. В рефераті слід розкрити актуальність теми, охарактеризувати стан предмету дослідження, визначити й аргументувати проблеми функціонування певного правового інституту як у вітчизняному так і у зарубіжному кримінальному законодавствах, а також визначити особливості його правового регулювання (залежно від назви теми), а також сформулювати пропозиції та рекомендації щодо його удосконалення. Для написання реферату слухач обов'язково має використати додаткові літературні джерела, а саме: монографії; наукові статті, опубліковані у періодичних наукових виданнях; сучасні статистичні та аналітичні матеріали та ін.

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (далі - ІНДЗ) є однією із форм індивідуальної роботи слухача, що передбачає створення умов для повної реалізації його творчих можливостей через індивідуально спрямований розвиток його здібностей, науково-дослідну діяльність. ІНДЗ виконується самостійно при консультуванні викладачем протягом вивчення навчальної дисципліни у відповідності до графіка навчального процесу, виконання якого має на меті закріплення, 8 поглиблення й узагальнення знань, одержаних під час аудиторних занять та самостійної підготовки. ІНДЗ припускає наявність наступних елементів наукового дослідження: практичної значущості, комплексного системного підходу до вирішення завдань дослідження, теоретичного використання передової сучасної методології та наукових розробок та елементів творчості. Обов'язкове написання ІНДЗ є умовою допуску до складання заліку лише тих осіб, які отримали позитивну оцінку. Вибір теми ІНДЗ слухачем проводиться самостійно на основі переліку тем, що подані у даному посібнику.

ПЛАНІ СЕМІНАРСЬКИХ ТА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

ПЛАНІ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Тема 6. ЖІНОЧА ЗЛОЧИННІСТЬ. ВІКТИМОЛОГІЯ. СУЇЦИДОЛОГІЯ. ОСОБИСТІСТЬ СУБ'ЄКТА КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ. (2 години)

Мета формування у курсантів, студентів і слухачів розуміння причин, умов, закономірностей існування та запобігання таких явищ як жіноча злочинність, віктимологія, суїцидологія, особистість суб'єкта кримінального правопорушення. Закріплення філософсько-правового розуміння існування зазначених явищ.

Основні поняття теми: жіноча злочинність, віктимологія, вктимна поведінка, жертва кримінального правопорушення, суїцидологія, суїцид, суїцидент, суїцидна поведінка, особа суб'єкта кримінального правопорушення, особа злочинця.

Навчальні питання

1. Жіноча злочинність – поняття, особливості. Структура. Запобігання.
2. Поняття віктимології. Віктимна поведінка, її ознаки, наслідки. Вплив такої поведінки на вчинення кримінального правопорушення.
3. Поняття суїцидології. Визначення суїциду. Суїцидальна поведінка та її запобігання.
4. Надайте визначення поняттю особа злочинця.

Контрольні питання

1. Значення вивчення особи жінки-злочинниці з метою попередження жіночої злочинності.
2. Сім'я, сімейно-шлюбні, сімейно-побутові відносини як чинники формування особи жінки-злочинниці
3. Становлення віктимології як самостійного напрямку кримінологічних досліджень.
4. Зв'язок «злочинець – потерпілий» в кримінології.
5. Класифікація поведінки жертви та її роль в механізмі вчинення злочину.
6. Співвідношення економічних та соціальних негараздів в українському суспільстві та рівня суїцидів.
7. Зв'язок суїцидальної поведінки зі злочинністю.
8. Соціально-демографічна та морально-психологічна характеристика засуджених за вчинення кримінальних правопорушень
9. Типологія злочинців

Завдання для індивідуальної роботи (теми рефератів або ессе, або презентації тощо)

Індивідуальні завдання виконуються у виді рукописного есе, обсягом до 5 сторінок, що обирається індивідуально за погодженням з викладачем. При оранні теми слід орієнтуватись на ті з них, що викликають певні труднощі. Це забезпечить більш глибоке засвоєння відповідного матеріалу.

1. Жінки-маньяки.
2. Віктимна поведінка: «вроджена» чи набута риса.
3. Аналіз твору Е. Дюркгейма «Самоубийство: Социологический этюд».
4. Евтаназія та суїцид: співвідношення явищ.
4. Біологія проти соціального у формуванні особи злочинця.

Практичні заняття

ТЕМА №1 ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЙНІЙ ЗЛОЧИННОСТІ

Мета : *набуття практичних умінь і навичок у курсантів, студентів і слухачів виявлення детермінант корупційної злочинності та розроблення шляхів запобігання їй.*

Основні поняття теми

Корупція, незаконна винагорода, курціонер, корупційна злочинність.

Питання для перевірки знань навчального матеріалу

Форма перевірки: фронтальне опитування

1. Законодавче поняття корупції та її загальна характеристика
2. Кримінологічне поняття корупції та корупційної злочинності.
3. Види корупційних кримінальних правопорушень.
4. Рівень, структура і динаміка корупційної злочинності.
5. Причини та умови корупційної злочинності.
6. Заходи загальної профілактики корупційної злочинності
7. Заходи спеціальної профілактики корупційної злочинності
8. Управління діяльністю щодо запобігання та протидії корупційній злочинності.
9. Кримінологічне планування як функція (стадія) управлінського циклу організаційного забезпечення протидії корупційній злочинності.
10. Особливі вимоги до планування заходів запобігання корупційним кримінальним правопорушенням.

Ситуаційні задачі або вправи

1. Які на заходи запобігання корупції можливо вжити в межах службових повноважень для зниження корупційних ризиків в системі виконання покарання. Визначте проблемні питання, коло суб'єктів.
2. Добрий ваш товариш звертається до вас з проханням допомогти йому вирішити справу та переговорити з вашим родичем, який обіймає службове становище і в провадженні якого знаходиться справа вашого товариша. Чи є в цій ситуації корупційне правопорушення? Якщо наявне, то яке саме?
3. Виявіть причини та умови вчинення корупційних правопорушень в установах виконання покарання. Запропонуйте шляхи протидії цим правопорушенням.
4. Ви співробітник відділу кадрів і відбираєте працівників. На які корупційні ризики будете зважати при виборі кандидата. Як будете протидіяти?

Спробуйте створити профайл курціонера. На які характерні риси будете звертати увагу? Яким чином виявлятиме курціонера серед колективу?

ТЕМА №7 ЗАПОБІГАННЯ КРИМІНАЛЬНИМ ПРАВОПОРУШЕННЯМ ПОВ'ЯЗАНИМ ІЗ НАРКОМАНІЄЮ. ЗЛОЧИННІСТЬ НЕПОВНОЛІТНІХ.

Мета : набуття практичних умінь і навичок виявлення детермінант, та формування шляхів запобігання наркозлочинності та злочинності неповнолітніх.

Основні поняття теми

Злочин, злочинність, запобігання наркозлочинам, ювенальна злочинність.

Питання для перевірки знань навчального матеріалу

Форма перевірки: фронтальне опитування

1. Кримінологічна характеристика правопорушень, пов'язаних із наркоманією.
2. Соціальні і біологічні чинники наркоманії.
3. Запобігання кримінальним правопорушенням, пов'язаним із наркоманією.
4. Структура злочинності у сфері обігу наркотичних засобів.
5. Заходи медичного характеру з протидії наркозлочинності.
6. Кримінологічна характеристика злочинності неповнолітніх в Україні.
7. Структура ювенальної злочинності.
8. Типи неповнолітніх злочинців.
9. Спеціально-кримінологічне запобігання.
10. Запобігання злочинності неповнолітніх.

Ситуаційні задачі або вправи

1. Ви працівник поліції. Складіть кримінологічну характеристику (профайл) особи наркозлочинця для його затримання.
2. Виявіть детермінанти наркозлочинності та запропонуйте заходи щодо її протидії.
3. Як працівник поліції ви прийшли в заклад освіти лекцією на тему протидія наркозлочинності. Виступіть з промовою – 4 хв.
4. Складіть кримінологічну характеристику особи неповнолітнього злочинця – соціопата.
5. Виступіть з доповіддю «Розлади психіки і поведінки як чинники злочинності неповнолітніх» - 5 хв.

Ви працівник ювенальної поліції. Сформулюйте основні критерії потенційної особи неповнолітнього злочинця з метою його виявлення та профілактики неправомірної поведінки. Визначте можливі місця перебування. Надайте пропозиції щодо заходів протидії злочинності неповнолітніх.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ ТА КОНТРОЛЮ

Основними формами проведення занять з навчальної дисципліни «Актуальні проблеми кримінального права та процесу» є лекційні, семінарські, практичні заняття, самостійна робота. Після закінчення вивчення цієї навчальної дисципліни слухачі складають екзамен.

Словесні методи: Розповідь-пояснення використовується під час навчання слухачів на про- тязі лекції. За метою виділяються такі види розповіді: розповідь-вступ, розповідь-повість, розповідь-висновок. Ефективність зазначеного методу залежить головним чином від уміння викладача розповідати, дохідливості та доступності інформації, від поєднання його з іншими методами навчання.

Бесіда – це діалог між викладачем та слухачем, який дає можливість за допомогою цілеспрямованих і вміло сформульованих питань спрямувати слухача на активізацію отриманих знань. Саме за допомогою їх викладач активізує діяльність слухачів, ставлячи їм запитання для розмірковування, розв'язання проблемної ситуації. *Лекція* служить для пояснення теми; її типовими ознаками, є тривалість запису плану та рекомендованої літератури, уведення та характеристика 27 нових понять, розкриття та деталізація матеріалу, завершальні висновки викладача, відповіді на запитання.

Наочні методи: Ілюстрація – допоміжний метод при словесному методі, її значення полягає в яскравішому викладенні та показі власної думки. *Демонстрація* характеризується рухомістю засобу демонстрування, наприклад, демонстрація навчальних фільмів. Навчальна робота під керівництвом викладача – *самостійна робота*. До неї належать написання рефератів, самостійні письмові роботи, контрольні роботи, написання тестів. *Рольова гра*: пояснення фабули (змісту й умов гри); підготовку дійових осіб для виконання своїх ролей; підготовку учнів-експертів, ведучого.

Перевірка глибини засвоєння знань, рівня сформованості навичок та умінь слухачів відбувається у формі поточного, проміжного та підсумкового видів контролю.

Поточний контроль здійснюється через оцінювання усних відповідей щодо проблем для обговорення, передбачених планом семінарських занять, а також шляхом:

- проведення експрес-опитувань,
- тестування,
- підготовки доповідей і рефератів,
- написання самостійних і модульних контрольних робіт.

При оцінюванні враховується глибина теоретичних знань слухачів і вміння застосовувати їх на практиці.

Проміжний контроль передбачає перевірку рівня засвоєння слухачами, теоретичного і практичного матеріалу і здійснення в межах семестру наприкінці планового вивчення навчальної дисципліни. Рівень практичних навичок оцінюється в процесі виконання слухачами аналізу матеріалів кримінального провадження за тематикою навчальної дисципліни.

Підсумковий контроль проводиться у формі екзамену після закінчення вивчення всього курсу навчальної дисципліни «Актуальні проблеми кримінального права та процесу». Підсумкову оцінку якості засвоєння навчальної програми визначають за результатами екзамену.

Порядок оцінювання.

Оцінювання ваших досягнень відбувається за системою відображеною в Таблиці 1 та Таблиця 2

Таблиця 1

Аудиторна робота, поточне тестування та самостійна робота								Підсумковий контроль	Підсумкова кількість балів
Номерація теми									
1	2	3	4	5	6	7	8	Екзамен	
7,5	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5		
60 балів								40 балів	100 балів

Таблиця 2

Сума	Оцінка	Значення	Критерії оцінювання	Рівень	Оцінка за
------	--------	----------	---------------------	--------	-----------

балів за 100-бальною шкалою	а в ECTS	я оцінки ECTS		компетентності	національною шкалою	
					екзамен	залік
90-100	A	відмінно	Студент (курсант) виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили.	Високий (творчий)	відмінно	
82-89	B	добре	Студент (курсант) вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи та задачі в стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна.	Достатній (конструктивно-варіативний)	добре	зараховано
74-81	C		Студент (курсант) вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок.			
64-73	D	задовільно	Студент (курсант) відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання та розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих.	Середній (репродуктивний)	задовільно	
60-63	E		Студент (курсант) володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні			
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання семестрового контролю	Студент (курсант) володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу.	Низький (рецептивно-продуктивний)	незадовільно	незараховано
1-34	F	незадовільно з обов'язковою	Студент (курсант) володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання та відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів.			

		М повторни М вивчення М залікового О кредиту				
--	--	---	--	--	--	--

ПИТАННЯ ДО ЗАЛКУ

1. Кримінологічна характеристика кримінально протиправних дій з наркотиками, які становлять наркобізнес.
2. Причини й умови вчинення кримінальних правопорушень, пов'язаних з поширенням наркотиків.
3. Профілактика наркобізнесу органами правопорядку, іншими державними і громадськими структурами.
4. Кримінологічна характеристика світового наркобізнесу. Ситуація в Україні.
5. Кримінологічна характеристика діянь, що підпадають під поняття сексуального кримінального правопорушення. Насильницькі та ненасильницькі сексуальні кримінальні правопорушення.
6. Причини й умови вчинення ненасильницьких сексуальних кримінальних правопорушень.
7. Сексуальні маніяки-вбивці та їх кримінологічна характеристика.
8. Причини становлення на злочинний шлях.
9. Особа потерпілого від ненасильницьких сексуальних кримінальних правопорушень.
10. Кримінальний секс-бізнес і його різновиди.
11. Кримінологічна характеристика осіб, що скоюють вбивства, тяжкі тілесні ушкодження, зґвалтування, хуліганство.
12. Профілактика насильницьких сексуальних кримінальних правопорушень.
13. Кримінологічна характеристика жіночої злочинності.
14. Соціальне і біологічне в генезисі злочинної поведінки жінки.
15. Причини й умови жіночої злочинності.
16. Діяльність державних органів і громадських організацій з профілактики злочинності серед жінок.
17. Причини та умови економічної злочинності.
18. Поняття корисливо-насильницької злочинності, її кримінологічні ознаки.
19. Причини та умови тяжкої насильницької злочинності і хуліганства.
20. Поняття і види кримінальних правопорушень на побутовому ґрунті.
21. Кримінологічна характеристика домашнього насильства.
22. Особа потерпілого від домашнього насильства. Віктимологічний аспект профілактики цих кримінальних правопорушень.
23. Причини й умови вчинення домашнього насильства.
24. Діяльність органів правопорядку з профілактики домашнього насильства.
25. Основні якісно-кількісні показники корисливо-насильницької злочинності: стан (рівень) злочинності, структура злочинності, динаміка злочинності.
26. Характеристика особистісних якостей осіб корисливої спрямованості. Причини та умови, що сприяють корисливій злочинності.
27. Кримінологічна характеристика осіб, що скоюють вбивства, тяжкі тілесні ушкодження, зґвалтування, хуліганство.
28. Рівень, структура і динаміка організованої злочинності. Причини та умови.
29. Поняття рецидивної злочинності. Показники структури рецидивної злочинності.

30. Кримінальні правопорушення, які найбільш типові для рецидивної злочинності. Спеціальний рецидив, його характерні риси та властивості. Професіоналізація рецидивістів.
31. Характеристика особи злочинця-рецидивіста стосовно системи особових характеристик, що пояснюють кримінально протиправну професійну поведінку.
32. Запобігання організованим, рецидивної та професійній злочинності.
33. Кримінологічне поняття корупції та корупційної злочинності.
34. Рівень, структура і динаміка корупційної злочинності. Причини та умови корупційної злочинності.
35. Управління діяльністю щодо запобігання та протидії корупційній злочинності. Кримінологічне планування як функція (стадія) управлінського циклу організаційного забезпечення протидії корупційній злочинності.
36. Кримінологічне планування як функція (стадія) управлінського циклу організаційного забезпечення протидії корупційній злочинності.
37. Поняття та види статевої злочинності. Статева свобода. Статева недоторканність.
38. Особистість злочинця статевого кримінального правопорушень. Гендерні ознаки. Вік. Соціальне становище. Статеві відхилення.
39. Віктимність жертви. Характеристика жертви згвалтування.
40. Напрями протидії статевій злочинності.
41. Жіноча злочинність – поняття, особливості. Структура. Жіночий злочинний професіоналізм.
42. Віктимологія. Становлення віктимології як самостійного напрямку кримінологічних досліджень. Функції віктимології.
43. Запобігання жіночій злочинності.
44. Поняття віктимної ситуації. Рівень віктимності (коефіцієнт спеціальної віктимності за особами).
45. Значення вивчення жертви злочину в оперативно-службовій та професійній діяльності органів поліції і різних підрозділів.
46. Поняття суїцидальної поведінки. Характеристика стану самогубств у різних країнах і форми їх здійснення.
47. Механізм суїцидальної поведінки особи. Фактори, що підштовхують особу до самогубства.
48. Виявлення ознак можливої суїцидальної поведінки особи в сім'ї, близькому оточенні, виробничому колективі.
49. Особа суїцидента і його психологічна характеристика. Особливості характеристики окремих категорій суїцидентів.
50. Профілактика суїцидальної поведінки.
51. Поняття особи злочинця в кримінології.
52. Соціально-демографічна та морально-психологічна характеристика засуджених за вчинення кримінальних правопорушень.
53. Фактори, що впливають на формування особи злочинця.
54. Механізм індивідуальної злочинної поведінки.
55. Мотивація злочинної діяльності.
56. Кримінологічна характеристика особи неповнолітнього злочинця.
57. Детермінанти злочинності неповнолітніх.
58. Основні напрями та форми попередження злочинності неповнолітніх.
59. Законодавчі засади попередження злочинності неповнолітніх.
60. Система суб'єктів попередження злочинів неповнолітніх
61. Особа неповнолітнього злочинця та конкретна життєва ситуація в системі детермінант злочинності неповнолітніх.
62. Сучасні заходи держави щодо вдосконалення системи протидії злочинності неповнолітніх.
63. Розлади психіки і поведінки як чинники злочинності неповнолітніх. Соціопати.
64. Ситуація в родині як чинник формування злочинної поведінки неповнолітнього.

65. Типи неповнолітніх злочинців.
66. Доцільність кримінологічного прогнозування.
67. Прогнозування розвитку самої кримінологічної науки і її можливостей.
68. Прогнозування індивідуальної злочинної поведінки.
69. Мета кримінологічного прогнозування.
70. Статистичні закономірності, що лежать в основі прогнозування злочинності.
71. Переваги й недоліки методів екстраполяції, експертних оцінок, моделювання.
72. Комплексне використання кримінологічних методів.
73. Криміналізація як вид кримінологічного прогнозування.
74. Випереджальна, своєчасна й запізнена криміналізація.
75. Управління діяльністю щодо запобігання та протидії злочинності.
76. Кримінологічне планування як функція (стадія) управлінського циклу організаційного забезпечення протидії злочинності.
77. Поняття кримінологічного планування.
78. Вимоги, що висуваються до управлінського рішення.
79. Особливі вимоги до планування.
80. Управлінський цикл.
81. Стадії управлінського циклу.
82. Мета планування діяльності щодо протидії злочинності.
83. Завдання кримінологічного планування.
84. Види кримінологічного планування.
85. Загальне поняття експертизи. Експертна оцінка.
86. Соціальна та кримінологічна ефективність закону.
87. Сутність кримінологічної експертизи, її основні завдання.
88. Методологія та методика кримінологічної експертизи.
89. Комплексна методика кримінологічної експертизи проектів законодавчих, інших нормативно-правових актів, управлінських рішень.
90. Мета кримінологічної експертизи проектів нормативно-правових актів.

Політика академічної доброчесності

Прослуховуючи цей курс, Ви погодились виконувати положення принципів академічної доброчесності:

- складати всі проміжні та фінальні завдання самостійно без допомоги сторонніх осіб;
- надавати для оцінювання лише результати власної роботи;
- не вдаватися до кроків, що можуть нечесно покращити ваші результати чи погіршити/покращити результати інших курсантів (студентів, слухачів);
- не публікувати відповіді на питання, що використовуються в рамках курсу для оцінювання знань курсантів (студентів, слухачів).

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Анталогія української юридичної думки. В 10 т. – Том 7: Кримінальне право. Кримінальний процес / Упорядники: О.М. Костенко, О.О. Кваша; Відп. ред. О.М. Костенко. – К.: „Юридична книга”, 2004. – 616 с.
2. Бадира В.А. Правові основи виправлення та ресоціалізації жінок, засуджених до позбавлення волі : монографія / В.А. Бадира, Т.А. Денисова. – Запоріжжя : Вид-во КПУ, 2009. – 168 с.
3. Бандурка, О. М. До актуальності психології у протидії злочинності / Олександр Маркович Бандурка // Особистість, суспільство, закон: психологічні проблеми та шляхи їх

розв'язання: тези доп. Міжнар. наук.-практ. конф., присвяченої пам'яті проф. С. П. Бочарової (м. Харків, 30 берез. 2017 р.). – Харків: ХНУВС, 2017. – С. 143-145.

4. Бандурка, О. М. Роль і значення інтуїтивного пізнання у кримінології / Олександр Маркович Бандурка, Олексій Миколайович Литвинов // Вісник Кримінологічної асоціації України. - 2017. - № 1 (15). - С. 30-38.

5. Бандурка, О. М. Про критерії оцінки заходів протидії корупції / Олександр Маркович Бандурка, Олексій Миколайович Литвинов // Кримінально-правові та кримінологічні засади протидії корупції : зб. тез доп. V Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Харків, 31 берез. 2017 р.) / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ ; Кримінол. асоц. України. – Харків : ХНУВС, 2017. – С. 15-17

6. Батиргареева В. Особливості детермінації рецидивної злочинності / В. Батиргареева // Право України. – 2005. – № 2. – С. 63–66.

7. Бібліографічний довідник з кримінології (1992-2002) / Авт.-упоряд. О.В. Лисодєд. За ред. О.Г. Кальмана. – Х.: Одіссей, 2003. – 128 с.

8. Глушков В.О. Досвід США щодо створення умов правового обмеження “тінізації” економіки, який може бути застосований у вітчизняній практиці / В.О. Глушков, С.Ю. Василенко, В.І. Василичук // Митна справа. – 2002. – № 6. – С. 45–51.

9. Глушков В.О. Організаційно-правові основи боротьби з тероризмом / В.О. Глушков, О.Ф. Долженков // Актуальні проблеми держави і права : зб. наук. праць. – О. : Юридична література, 2006. – Вип. 8 : “Соціальні та правові проблеми боротьби з тероризмом”. – С. 47–52.

10. Готтфредсон М., Герші Т. Загальна теорія злочину. – Х.: Акта, 2000. – 324 с.

13. Денисов С.Ф. Основні методологічні підходи та загальнотеоретичні концепції щодо проблеми молодіжної злочинності : Монографія // Актуальні проблеми кримінального права, кримінології та кримінально-виконавчого права в Україні: моногр. / С.В. Петков, В.К. Матвійчук, С.Ф. Денисов, М.О. Костенко [та ін.]; за заг. ред. В.К. Матвійчука. – К: ВНЗ „Національна академія управління”, 2015. – 538с.

14. Денисова Т.А. Зменшення репресій – зменшення рецидиву злочинів / Т.А. Денисова // Актуальные проблемы криминологии и криминальной психологии. – О. : Фенікс, 2007. – С. 68–76.

15. Денисова Т.А. Особливості розробки та реалізації програм боротьби із злочинністю за кордоном / Т.А. Денисова // Вісник Запорізького юридичного інституту : зб. наук. праць. – 1998. – № 4. – С. 50–58.

16. Денисова Т.А. Про нові підходи боротьби зі злочинністю: зарубіжний досвід / Т.А. Денисова // Вісник Луганського інституту внутрішніх справ МВС України. – 2000. – С. 119–122.

17. Джужа О.М., Моїсєєв Є.М., Василевич В.В. Кримінологія. Альбом схем (загальна і особлива частини). Навч. посіб. / Під заг. ред. О.М. Джужи. – К.: НАВСУ, 1999. – 94 с.

18. Джужа О.М., Моїсєєв Є.М., Василевич В.В. Кримінологія. Спеціалізований курс лекцій зі схемами (Загальна та Особлива частини). Навч. посіб. — К.: Атіка, 2001.— 368с.

19. Дрьомін В.М. Основні напрямки державної кримінологічної політики у механізмі декриміналізації суспільства / В.М. Дрьомін // Актуальні проблеми політики : зб. наук. праць / [голов. ред. С.В. Ківалов ; відп. за вип. Л.І. Кормич]. – О. : Фенікс, 2007. – Вип. 30. – С. 193–198.

20. Закалюк А.П. Курс сучасної української кримінології: теорія і практика : у 3 кн. / А.П. Закалюк. – К. : Ін Юре, 2007. – Кн. 2 : Кримінологічна характеристика та запобігання вчиненню окремих видів злочинів. – 712 с.

21. Закалюк А.П. Курс сучасної української кримінології: теорія і практика : у 3 кн. / А.П. Закалюк. – К. : Ін Юре, 2008. – Кн. 3 : Практична кримінологія. – 320 с.

22. Кримінологія. Загальна частина : навч. посібник // За заг. ред. Т.А. Денисової. - Чернігів: ПАТ «ПВК «Десна», 2015. – 658 с.

23. Кримінологія. Особлива частина: Навчальний посібник / Колектив авторів. За заг. ред. Т.А. Денисової. - Запоріжжя: КПУ, 2012. – 692с.

24. Кримінологія : підручник / Б. М. Головкін, В. В. Голіна, О. Г. Колб та ін. ; за заг. ред. Б. М. Головкіна. Харків : «Право», 2020. 382 с.
25. Куц В.М. Поняття злочинності. Науковий часопис Національної академії прокуратури України.– К.: 2016, № 2.– Ч. 2. – С. 34-39
URL:<http://www.chasopysnapu.gp.gov.ua/chasopys/ua/pdf/10-2016/02/kuts/pdf>.
26. Куц В.М. Протидія злочинності: сутність та зміст. Науковий часопис Національної академії прокуратури України. – К.: 2016, № 4(12). С. 103-112
URL:<http://www.chasopysnapu.gp.gov.ua/chasopys/ua/pdf/122016/kuts.pdf>
27. Куц В.М. Національна політика протидії злочинності: сутність та співвідношення з деякими спорідненими явищами. Юридична Україна. – К.: 2016, № 11. – С. 35-40.
28. Куц В.М. Механізм запобігання злочинності: теоретичний аспект. Науковий часопис Національної академії прокуратури України: електрон. наук. фахове вид.–№4(20), 2018. – С. 20-27. URL: <http://www.chasopysnapu.gp.gov.ua/ua/pdf/4-2018/kuts.pdf>
29. Куц В.М. Зміст злочинності та його вплив на механізм протидії її виявам. Кримінологічна теорія і практика: досвід, проблеми сьогодення, та шляхи їх вирішення. Матеріали міжвузівського науково-практичного столу (Київ, 22 березня 2019 року). – НАВСУ, 2019. – С. 93-96.
30. Куц В.М. Концептуальний підхід щодо теорії протидії злочинності // Матеріали ІХ Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, присвяченої пам'яті Олега Михайловича Литвака, 25 листопада 2019 року. – Київ: 2019, НАПУ. – С. 89-92
31. Куц В.М. Оцінка стану та законодавче забезпечення протидії злочинності потребують удосконалення. Юридичний вісник України. №16-19. 2022. С. 16-17; № 20-23. 2022. С.16-17.
32. Литвак О.М. Держава і злочинність: Монографія. – К.: Атіка, 2004. – 304 с.
33. Литвак О.М. Державний вплив на злочинність: Кримінологічно-правове дослідження. – К.: Юрінком Інтер, 2000. – 277 с.
34. Нежурбіда С.І. Етіологія злочину: Теорія, аналіз, результат : монографія. Чернівці. Друк Арт, 2013. 432 с.
35. Проблеми протидії злочинності: підручник /Кальман О.Г., Козьяков І.М., Куц В.М. та ін.; за ред. проф. О.Г. Кальмана. – Харків: Вид-во ТОВ «Новасофт», 2010. – 352 с.
36. Словник кримінологічних термінів: [Навч. посіб.] /За заг. ред. С.Ф. Денисова. – Дніпропетровськ, 2013. – 190 с.
37. Сметаніна Н. В. наукові підходи до теорії злочинності у сучасній українській кримінології :монографія. Харків: Право, 2016. 192 с.
38. Триньова Я.О. Кримінально-правове забезпечення протидії злочинності // Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ, 2013.- № 1 (65). - С.401-412
39. Триньова Я.О. Біоетика правоутворення у сфері протидії злочинності // Юридична Україна, 2014. - №3.- С.63-68.
40. Триньова Я.О. Роль біоетики в механізмі протидії злочинності // Международная научно-практическая конференция «Перспективы направления развития современной юридической науки»: Материалы международной научно-практической конференции, г. Симферополь, 24-25 января 2014. – Симферополь: Научное объединение «Юридическая мысль», 2014. – 140с. С.135-136
41. Триньова Я.О. Біоетика кримінально-правового забезпечення протидії злочинності: монографія. Харків. Право, 2019. 536 с.
42. Триньова Я.О. Протидія злочинності в сфері використання репродуктивних технологій методом сурогатного материнства: постановка проблеми // Кримінологічна теорія і практика: досвід, проблеми сьогодення та шляхи їх вирішення : матеріали міжвузів. наук.-практ. круглого столу (Київ, 22 берез. 2019 р.) / [редкол.: В. В. Черней, С. Д. Гусарев, С. С. Чернявський та ін.]. – Київ :Нац. акад. внутр. справ, 2019. – 332 с. С.113-116.

Допоміжна література вказана в навчальній, робочих програмах, планах семінарських та практичних занять окремо до кожної теми.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Кримінальний кодекс України URL: [zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14](http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2341-14)
2. Конституція України: Закон України від 28. 06. 1996 р. № 254к/96-ВР. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua>
3. Кримінальний кодекс України: Закон України від 05. 04. 2001 р. № 2341-III із змін., внес. згідно із Законами України та Рішеннями Конституційного Суду. Електрон. дан. (1 файл). URL : <http://zakon1.rada.gov.ua>
4. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13 квітня 2012 року № 4651-VI. URL : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>
5. Про Національну поліцію: Закон України від 02 липня 2015 року № 580-VIII. URL : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/580-19>
6. Про запобігання корупції : Закон України від 14.10.2014 № 1700-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18>
7. Про бюро економічної безпеки України : Закон України від 21. 01.2021 № 1150-IX URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1150-20>
8. Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення: Закон України від 06.12.2019 № 361-IX. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/361-20>
9. Про Національне антикорупційне бюро України: Закон України від 14.10.2014 № 1698-VII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1698-18>
10. Про оперативно-розшукову діяльність: Закон України від 18 лютого 1992 року № 2135-XII. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2135-12>
11. Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю: Закон України від 30 червня 1993 року № 3341-XII. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3341-12>
12. Про практику розгляду судами кримінальних справ про злочини, і вчинені стійкими злочинними об'єднаннями Постанова Пленуму Верховного Суду України від 23.12.2005 № 13. URL : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/v0013700-05>
13. Про ратифікацію Конвенції Організації Об'єднаних Націй проти транснаціональної організованої злочинності та протоколів, що її доповнюють : Закон України від 4 лютого 2004 року. URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1433-15>
14. Рамкова Конвенція Організації Об'єднаних Націй проти організованої злочинності : від 21.07.1997. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_786
15. Стратегія національної безпеки України Безпека людини – безпека країни: затверджена Указом Президента України від 14 вересня 2020 року № 392/2020 URL: <https://www.president.gov.ua/documents/3922020-35037>
16. Стратегія боротьби з організованою злочинністю, схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 16 вересня 2020 р. № 1126-р URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/proshvalennya-strategiyi-borotbi-z-organizovanoj-zlochinnisty-1126160920>
17. Національна стратегія у сфері прав людини: затверджена Указом Президента України від 24 березня 2021 року №119/2021. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/119/2021#Text>
18. Стратегія сталого розвитку «Україна -2020», свалена Указом Президента України від 12 січня 2015 №5/20015. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5/2015#Text>
19. Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року: Указ Президента України від 30 вересня 2019 року №722/2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/722/2019#Text>
20. Про запобігання загрозам національній безпеці, пов'язаним із надмірним впливом осіб, які мають значну економічну та політичну вагу в суспільному житті (олігархів)". Проект Закону України від 02.06.2021 №5599. 2 URL: https://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=72105

21. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо відповідальності за злочини, вчинені злочинною спільнотою : Закон України від 4 червня 2020 року № 671-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/671-20#Text>.
22. Конвенція про відмивання, пошук, арешт та конфіскацію доходів, одержаних злочинним шляхом від 8 листопада 1990 року. Ратифіковано із заявами і застереженнями Законом України від 17.12.1997 № 738/97-ВР. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_029#Text
23. Рішення № 2009/371/ПВД Ради про створення Європейського поліцейського відомства (Європол). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_a78#Text
24. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 04.11.1950. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text.
25. Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини. Закон України від 23 лютого 2006 року № 3477-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3477-15#Text>
26. Рамкова Конвенція Організації Об'єднаних Націй проти організованої злочинності від 21 липня 1997 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_786#Text.
27. Запобігання та контроль організованої злочинності: Стратегія Європейського Союзу на початок нового тисячоліття (2000/С 124/01) від 01.01.2000. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_233#Text
28. Резолюція (97) 24 Комітету міністрів Ради Європи "Про двадцять принципів боротьби з корупцією" від 06.11.1997. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_845#Text
29. Офіційний сайт Національного антикорупційного бюро України URL: <https://nabu.gov.ua/>
30. Офіційний сайт Служби безпеки України URL: <https://ssu.gov.ua/>
31. Офіційний сайт Міністерства внутрішніх справ України URL: <http://www.mvs.gov.ua>
32. Офіційний сайт Національної поліції України URL: <http://www.npu.gov.ua>
33. Межрегиональный научно-исследовательский институт Организации Объединенных Наций по вопросам преступности и правосудия (ЮНИКРИ) URL: <http://www.un.org/ru/ga/unicri/>
34. Науково-дослідний інститут вивчення проблем злочинності імені академіка В.В. Сташиса НАПрН України – URL: <http://ivpz.org/ker-vnitstvo>
35. Офіційний веб-портал Національного агентства з питань запобігання корупції – URL: <https://nazk.gov.ua/uk/>
36. Офіційний веб-портал Офісу Генерального прокурора URL: <https://www.gp.gov.ua/ua/index.html>
37. Офіційний веб-портал Державної служби статистики – URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
38. Судова статистика – URL: https://court.gov.ua/inshe/sudova_statystyka/
39. Єдиний державний реєстр судових рішень – URL: <https://reyestr.court.gov.ua/>
40. Офіційний веб-портал Верховної Ради України – URL: <http://rada.gov.ua/>
41. Биология поведения человека. Роберт Сапольски. Курс видеолекций URL: https://www.youtube.com/results?search_query=%D0%B1%D0%B8%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D0%B8%D1%8F+%D0%BF%D0%BE%D0%B2%D0%B5%D0%B4%D0%B5%D0%BD%D0%B8%D1%8F+%D1%87%D0%B5%D0%BB%D0%BE%D0%B2%D0%B5%D0%BA%D0%B0
42. Шлях легалізації евтаназії в Україні. Відео проєкт. Триньова Я.О. YouTube URL: <https://www.youtube.com/c/%D0%AF%D0%BD%D0%B0%D0%A2%D1%80%D0%B8%D0%BD%D1%8C%D0%BE%D0%B2%D0%B0>